SVENSKA LÄKARESÄLLSKAPET
För bästa möjliga hälsa för alla

Läkares fortbildning –Längsta avsnittet i ”Livslånga lärandet”

Professor Hans Hjelmqvist
Ordförande Utbildningsdelegationen, Svenska Läkaresällskapet

Bakgrund

- SLS medlemsföreningar anser att läkares fortbildning bör vara en prioriterad fråga för SLS. Det framgår av den medlemsenkät som genomfördes hösten 2020.

- I SLS verksamhetsplaner lyfts därför fortbildningsfrågan fram som en prioriterad fråga sedan dess.

- Kommer att ge en bakgrund/genomlysning av området

- Kommentera varför det nu är ett mycket aktivt skede
  - Sjukvårdens situation, ekonomi, personalresurser mm
  - Uppmärksamheten kring frågan, såväl politiskt som inom professionen
  - Intresse från ansvariga politiker och Harriet Wallbergs utredning

- **Slutar med viktigaste frågan tillsammans med Er. Hur vi vill Ni göra?**

Svenska Läkaresällskapet

Livslångt lärande

Läkares kompetensutveckling bör ses som en **kontinuerlig process** från grundläggande utbildning fram till legitimation via specialiseringstjänstgöring (ST) till den fortsatta kompetensutvecklingen i form av fortbildning.

Ny läkarutbildning och förändrad (ST)

- Hösten 2021 startade en ny legitimationsgrundande läkarutbildning
- 1 juli 2021 trädde också ett nytt regelverk för läkares ST i kraft

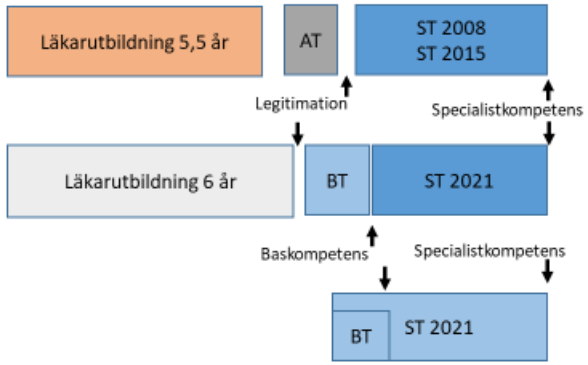

BT

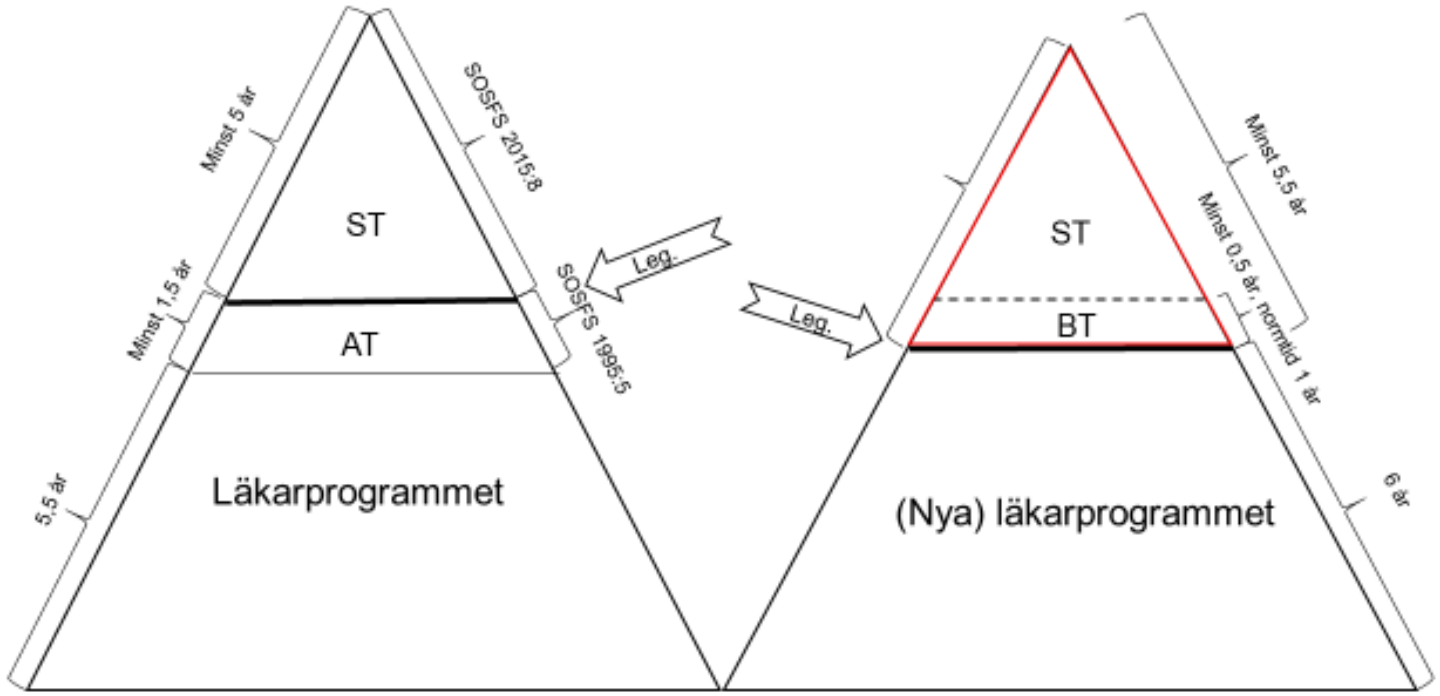

Svenska Läkaresällskapet

Bakgrund

- Läkares utbildning till specialist är genomreglerad – från grundutbildning via allmäntjänstgöring (AT) och bastjänstgöring (BT) till färdig specialist genom specialiseringstjänstgöringen (ST).

- Fortbildningen för färdiga specialister saknar de tidigare utbildningsfasernas struktur och målbeskrivning vilket ställer särskilda krav då detta är den utan jämförelse längsta perioden i den yrkesverksamma läkarens gärning.

Svenska Läkaresällskapet

Bakgrund

- Undersökningar visar att läkare ägnar allt mindre tid åt extern fortbildning. Enligt en enkät som Sveriges läkarförbund genomfört sedan 2004 har läkares tid för fortbildning minskat. Den senaste undersökningen visar att det 2005 var 9,1 dagar i extern fortbildning, att jämföras med 7,1 dagar 2012 och 5,3 dagar 2019.

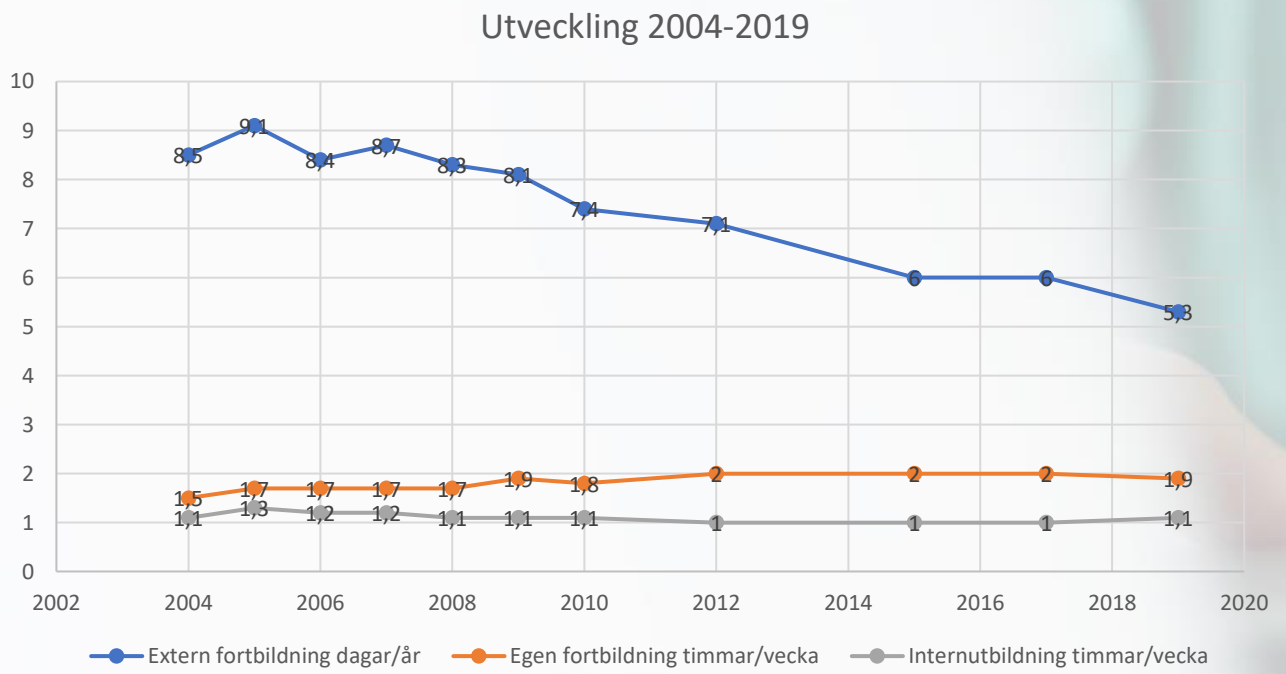

Källa: Fortbildningsenkät 2020.
Sveriges läkarförbund

Svenska Läkaresällskapet

Bakgrund

- Tidningen Framtidens Karriär – Läkare, genomförde under hösten 2021 en undersökning bland ett slumpmässigt urval av läkare i Sverige där det framgår att endast 22 procent av de tillfrågade specialistläkarna har en fortbildningsplan. Endast 26 procent av de tillfrågade specialistläkarna anser att de får tillräckligt med fortbildning.

HAR DU SOM SPECIALISTLÄKARE EN FORTBILDNINGSPLAN?

FÅR DU SOM SPECIALISTLÄKARE TILLRÄCKLIGT MED FORTBILDNING?

Källa: Tidningen Framtidens Karriär – Läkare 2021-11-16

Svenska Läkaresällskapet

Läkares fortbildning – en del av det yrkeslivslånga lärandet

- Läkares kompetensutveckling bör ses som en kontinuerlig process från grundläggande utbildning fram till legitimation via specialiseringstjänstgöring (ST) till den fortsatta kompetensutvecklingen i form av fortbildning.

- Fortbildning efter uppnådd specialistkompetens är en nödvändig del av läkares kontinuerliga kompetensutveckling och en förutsättning för en hälso- och sjukvård av hög kvalitet.

- Idag saknas ett ordnat system för läkares fortbildning jämfört med de tidigare utbildningsfasernas struktur och målbeskrivning.

- För att säkra att läkare årligen uppdaterar sig har SLS föreslagit en fortbildningsmodell som utformas och ägs av professionen.

Svenska Läkaresällskapet

Fortbildningsmodell som utformas och ägs av professionen

- SLS anser att det behövs ett ordnat system för att säkerställa att alla läkare efter uppnådd specialistkompetens fortlöpande vidareutvecklar nödvändig kompetens för de arbetsuppgifter, utmaningar och förändringar de ställs inför i enlighet med CPD.

- Ett sådant system ska utformas och ägas av professionen, vara transparent och bygga på regelbunden dokumentation och uppföljning.

Svenska Läkaresällskapet

Continuing Professional Development (CPD)

Kontinuerlig professionell utveckling (alla aktiviteter en läkare deltar i för att förbättra sin medicinska kompetens och för att utveckla sig i rollen som läkare).

Svenska Läkaresällskapet

Vems är ansvaret?

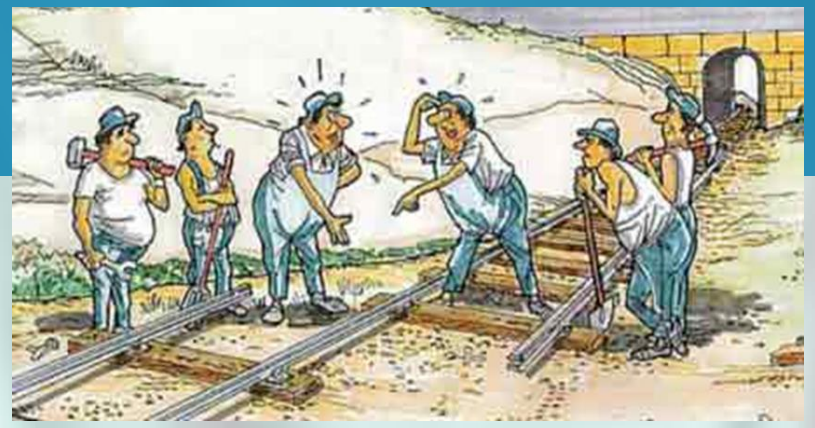

- Ansvaret för fortbildning ligger hos den enskilde läkaren.
- Arbetsgivaren och chefer på olika ledningsnivåer ska göra den möjlig och ställa resurser till förfogande.
- Ansvaret för att personalen har adekvat kompetens ligger hos verksamhets-chefen.

Svenska Läkaresällskapet

Vikten av extern granskning

- I syfte att både uppfylla samhällets krav på insyn och att stimulera kvalitetsförbättringar bör det ske externa granskningar.

- En lämplig modell för sådan granskning är SLS ramverk för professionsbaserad kvalitetsrevision, så kallad Hippokratesrevision, där fortbildningen utgör en av flera delar i kvalitetsvärderingen av en enhet. Läs mer om SLS Hippokratesrevisionen www.sls.se/hippokratesrevision

Svenska Läkaresällskapet

SLS modell för läkares fortbildning bygger på

1. Fortbildningsplaner
2. Dokumentation
3. Uppföljning

SLS modell för läkares fortbildning

1. Varje läkare listar sina fortbildningsbehov och formulerar konkreta mål för sitt lärande i en personlig årlig fortbildningsplan (i enlighet med CPD).

Relevanta fortbildningsaktiviteter för arbetsuppgifterna väljer den färdige specialisten i samråd med verksamhetschefen, och även de professionella organisationerna.

Fortbildningsplanen bör ha en förankring i analyser av verksamhetens kvalitet, styrkor och brister samt professionens, samhället och patientens bedömningar.

Svenska Läkaresällskapet

SLS modell för läkares fortbildning

2.

Den enskilde läkarens fortbildningsplan, genomförd fortbildning och uppnådda mål dokumenteras i en fortbildningsportfölj, utformad som ett stöd för planering, genomförande och avstämning.

Uppföljningen bör även i möjligaste mån värdera effekter av fortbildningen på patientutfall och aggregerade kvalitetsdata.

Svenska Läkaresällskapet

SLS modell för läkares fortbildning

3. SLS medlemsföreningar/sektioner är bäst lämpade att med utgångspunkt i SLS policy utforma rutiner och riktlinjer för fortbildning, och för övergripande utvärdering av fortbildningsportföljer och bedömning av fortbildningsprocessen.

Svenska Läkaresällskapet

SLS modell för läkares fortbildning

4. Extern granskning av förutsättningar och kvalitet i fortbildning bör genomföras regelbundet.

Granskningen kan ske enligt SLS ”Hippokratesrevision” en modell för klinisk revision och granskning och även enligt Läkarförbundets modell för SPUR-inspektioner.

Svenska Läkaresällskapet

SLS modell för läkares fortbildning

- SLS och SLS medlemsföreningar/sektioner bidrar också till läkares fortbildning genom att arrangera en rad utbildnings- och fortbildningsaktiviteter – både mer övergripande och specialitetsspecifika.

- SLS arbetar konsekvent med att driva frågan om läkares fortbildning så att arbetsgivare och chefer på olika ledningsnivåer i hälso- och sjukvården gör den möjlig och ställer resurser till förfogande.

- På längre sikt kan modellen utvecklas så att SLS och SLS medlemsföreningar/sektioner skapar en organisation för värdering av enskilda läkares fortbildningsportföljer.

- Det bör även utvecklas ett sätt att följa aggregerade data om genomförd fortbildning i olika sjukvårdsområden som redovisas i öppna jämförelser.

Svenska Läkaresällskapet

Utredning om regleringsfrågan

- Finns det tillräcklig reglering i lag eller föreskrift kring ansvaret för fortbildning, som komplement till SLS fortbildningsmodell?

- Bör ett eventuellt förtydligande i regelverk om ansvar, riktas mot vårdgivaren eller både vårdgivaren och den enskilde yrkesutövaren?

- SLS utbildningsdelegation har utrett regleringsfrågan som presenteras i rapporten ”Reglering som stöd för läkares fortbildning” (2022) som antogs av SLS nämnd i januari 2022.

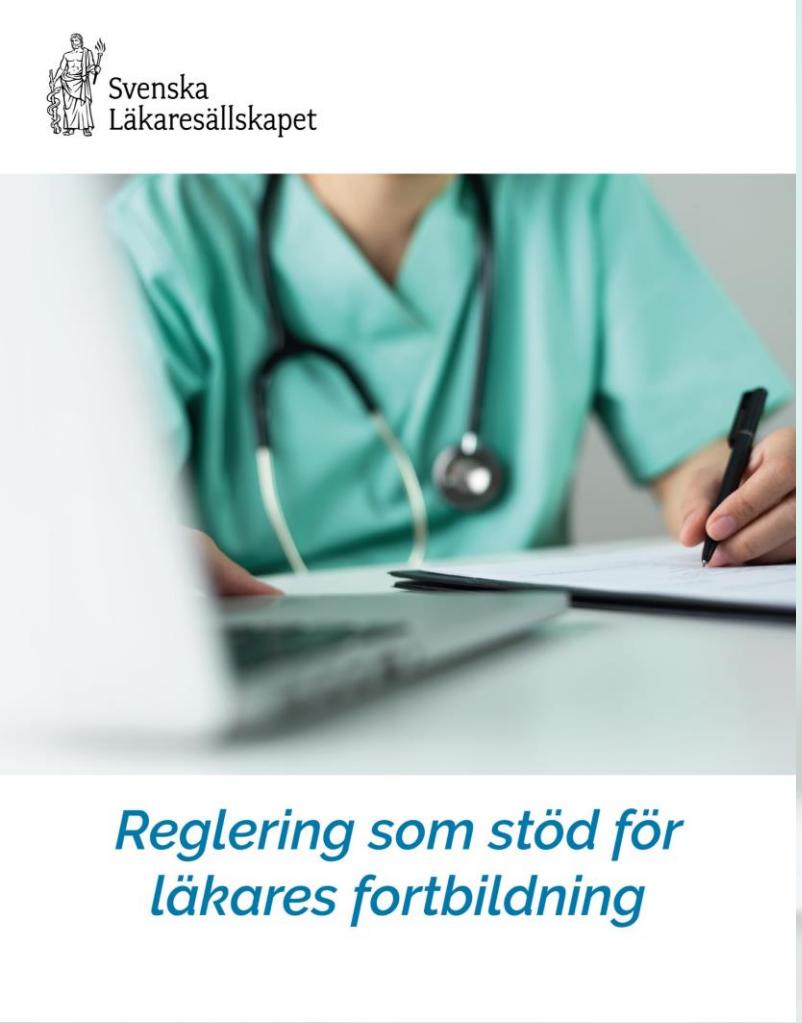

Reglering som stöd för läkares fortbildning

SLS anser att

- Regeringen bör tydliggöra att ett förtydligande av det som redan gäller är inte ett nytt uppdrag, utan ingår redan i vårdgivarens ansvar. Huvudmannen måste ta ansvar för god vård och ge vårdgivare rimliga förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med lagkraven. Tillräckliga resurser måste avsättas för vårdgivarens ansvar att ge möjligheter till regelbunden fortbildning.

- Läkaren har ett eget ansvar för sin fortbildning, men vårdgivaren gör det möjligt genom att skapa utrymme i form av tid och resurser. En tydlig reglering av vårdgivarens ansvar är ett stöd.

- Frågan om hur fortbildning ska ske enbart kan ägas av professionen.

Svenska Läkaresällskapet

Den tidigare KI-rektorn Harriet Wallberg får ett nytt utredningsuppdrag av regeringen.

DAGENS Medicin

Fortbildningskrav för vårdpersonal ska utredas

Publicerad: 19 oktober 2023, 16:27

Utredningen i korthet

Enligt det nya kommittédirektivet om behörighet och yrkesreglering inom hälso- och sjukvård och tandvård ska utredaren bland annat:

- bedöma hälso- och sjukvårdens och tandvårdens eventuella behov av yrkesreglering för nya yrkesgrupper
- bedöma det eventuella behovet av reglerad specialistkompetens eller specialistutbildning för fler legitimerade yrkesgrupper
- kartlägga befintliga möjligheter till vidareutbildning för reglerade yrkesgrupper
- analysera behovet av förändringar i hur kvaliteten i vidareutbildningar säkerställs
- bedöma om det är lämpligt att införa krav på kontinuerlig fortbildning för de yrkesgrupper som ingår i yrkeskvalifikationsdirektivet samt överväga hur övrig vårdpersonals behov av fortbildning kan tillgodoses
- lämna författningsförslag

Källa: Regeringskansliet

Exempel på vad som pågår…..

Samt många fler aktiviteter, debatter, artiklar

Svenska Läkaresällskapet

Boka konferensrum Konta

VETENSKAP UTBILDNING

SLS / Aktuellt / Nyheter / 2023 / Reglering kring läkares fortbildning ska utredas

SLS

- Om oss
- Organisation
- Kandidat- och underläkarföreningen
- Medlemskap
- Konferensanläggning
- Aktuellt
  - Nyheter
  - Kalendarium
  - Kalendarium SLS föreningar
  - Nyhetsbrev
  - Publikationer
  - SLS i sociala medier
- Lediga tjänster
- Remisser
- Pressrum
- Kontakta oss
- The Swedish Society of Medicine in English

Reglering kring läkares fortbildning ska utredas

Regeringen har utsett Harriet Wallberg som särskild utredare för a bland annat bedöma om det är lämpligt att införa krav på att möjliggöra kontinuerlig fortbildning för vissa professioner inom hälso- och sjukvården.

SLS är positivt till att fortbildningsfrågan hamnar i fokus och framhåller vikten av att läkarprofessionen blir involverad.

Idag finns inget ordnat system för läkares fortbildning. För att säkra att läkare årligen uppdaterar sig har SLS tagit fram en fortbildningsmodell so utformas och ägs av professionen och som kan möta samhällets rättmäti krav på att läkare har den kompetens som förväntas för att fullgöra sitt

14:45 - 15:30

Läkares fortbildning – ingen sparåtgärd

Ämne: Vård och omsorg
Arrangör: Svenska Läkaresällskapet

Plats: B-huset, Uppsala universitet, Huvudentré Cramérgatan 3, "Sal B22"

Medverkande:

Catharina Ihre Lundgren, Moderator, Svenska Läkaresällskapet
Harriet Wallberg, Regeringens särskilda utredare
Ann-Marie Wennberg Larkö, Nationella vårdkompetensrådet
Sofia Rydgren Stale, Sveriges läkarförbund
Hans Hjelmqvist, Svenska Läkaresällskapet
Ameli Norling, Sveriges Kommuner och Regioner

Hur gör Ni / Vill göra hos Er?

- För att uppnå ”gemensamma mål inom er specialitet?
- För att uppnå ”gemensamma mål enligt respektive klinik”?
- För att uppnå ”mål inom de arbetsuppgifter jag har / planeras ha?
- Annat som just Ni vill uppnå?

Tillsammans säkrar vi läkares fortbildning!

Kontaktpersoner

Hans Hjelmqvist, ordförande i SLS utbildningsdelegation
hans.hjelmqvist@oru.se

Susann Asplund Johannson, SLS utredningsansvarig
Susann.asplund@sls.se

Tack!!

Svenska Läkaresällskapet